

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมล รอดคล้าย. การจัดการศึกษาในวัดเพื่อพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. กองแผนงาน
กรมการศาสนา, กระทรวงศึกษาธิการ, มปป. อัดสำเนา.

กรมการศาสนา, กรม. การวิเคราะห์จำแนกวัดออกเป็นกลุ่มตามระดับการพัฒนา.

กองแผนงาน กรมการศาสนา, กระทรวงศึกษาธิการ, 2531.

_____. โครงการอุทยานการศึกษา. กองแผนงาน กรมการศาสนา,
กระทรวงศึกษาธิการ, 2537.

_____. คู่มืออุทยานการศึกษาในวัด. กองแผนงาน กรมการศาสนา,
กระทรวงศึกษาธิการ, 2538.

_____. นโยบายและแนวทางการวิจัยและพัฒนาของชาติ ฉบับที่ 4
พ.ศ.2535-2539. กองแผนงาน กรมการศาสนา, กระทรวงศึกษาธิการ,
มปป. อัดสำเนา.

_____. เอกสารนโยบายรัฐบาล(ด้านศาสนา). กองแผนงาน กรมการศาสนา,
กระทรวงศึกษาธิการ, มปป. อัดสำเนา.

_____. เอกสารสรุปงานทัศนศึกษาจากการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง
อุทยานการศึกษา. กองแผนงาน กรมการศาสนา, กระทรวงศึกษาธิการ,
มปป. อัดสำเนา.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. แนวทางการดำเนินงานโครงการจัดอุทยานการศึกษา.
กองแผนงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.

โกวิท วรพิพัฒน์. เอกสารโครงการอุทยานการศึกษา(ร่างครั้งที่ 1). กองแผนงาน
กระทรวงศึกษาธิการ, พ.ศ.2535, อัดสำเนา.

ครุศาสตร์, คณะ. เอกสารประกอบรายวิชา 411699 หลักและพื้นฐานการศึกษาไทย.

ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มปป. อัดสำเนา.

ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. เอกสารวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา เรื่องการพัฒนา

กิจการคณะสงฆ์เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2526.

ทองคำ พันนที. การพัฒนาวัดเป็นอุทยานการศึกษา. วารสารก้าวไกล. ปีที่ 5

ฉบับที่ 4 กันยายน 2537: 33-35.

ทวีป อภิลิทธิ. "วัด ศาสนสถาน โบราณสถานและโบราณวัตถุกับการศึกษานอกระบบ".

เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ 1-8 การพัฒนาและการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน.

นันทบุรี:สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.

เทียน ทองแก้ว. แนวคิดในการจัดศูนย์วิชาการ. สารพัฒนาหลักสูตร. 74

(พฤษภาคม 2531): 4.

ธวัชชัย ผลเพิ่ม. "แบบจำลองการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์การศึกษาจังหวัด." วิทยานิพนธ์ปริญญา-

มหาบัณฑิตสาขาวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2523.

นช.007. "การศึกษาที่มีบทบาทอย่างไร...ในกระแสโลก". วิทยาสารก้าวไกล. ปีที่ 5 ฉบับที่ 10

กุมภาพันธ์ 2538 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด: 13-17.

เนตรนภิส นาควัชระ, ปิยนาด บุณนาคและจุลทัศน์ พยามารานนท์. วัดในกรุงเทพ.

รายงานผลการวิจัยเงินทุนเพื่อเพิ่มทุนและพัฒนาประสิทธิภาพทางวิชาการ

เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

กรุงเทพมหานคร, 2525.

บุหงา วัณณะ. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู,

ตุลาคม 2526.

ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักงาน. รายงานการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง

การเรียนการสอนศาสนาในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย,

2527.

พระราชวรมนี. "บทบาทพระสงฆ์ในสังคมปัจจุบัน." พุทธศาสนากับสังคมไทยในปัจจุบัน.

กรุงเทพมหานคร : สยามสมาคม, 2513.

พระโสภณคณาภรณ์. คู่มือพระพุทธศาสนาให้อะไร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การ

ศาสนา, 2526.

ไพบูลย์ สืบสาย. "ความคิดเห็นของพระสงฆ์และฆราวาสเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการ

พระพุทธศาสนา." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

ระพิน ชูชื่น. "การศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนใน

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

วิจิตร ศรีสอ้าน และนิพนธ์ สุขปรีดี. "อุทยานการศึกษา". เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่

9-15 การพัฒนาและการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน. นนทบุรี: สำนักพิมพ์สุโขทัย-

ธรรมมาธิราช, 2533.

ศูนย์สารสนเทศ. อุทยานการศึกษา. ฝ่ายระบบสารสนเทศ ศูนย์สารสนเทศ

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, 2537.

อุ้นตา นพคุณ. การศึกษาผู้ใหญ่เชิงปรัชญาเสรีนิยม พัฒนาการนิยม พฤติกรรม

นิยม มนุษยนิยม ปฏิรูปนิยม. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2527.

อำนาจ บัวศิริ. "คุณลักษณะและบทบาทเจ้าอาวาสวัดในพระพุทธศาสนาที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท

ยากจนในภาคเหนือตามการรับรู้ของฆราวาสและพระสงฆ์." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

สัมภาษณ์

พระธรรมปิฎก ประยุทธ์ ปยุตโต. เจ้าอาวาสวัดญาณเวศกวัน. สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2538.

ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์. อธิบดีกรมการศาสนา. สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2538.

ภิรมย์ จีนะเจริญ. หัวหน้าโครงการอุทยานประวัติศาสตร์. สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2538.

รองศาสตราจารย์ศรีศักร วัลลิโภดม. หัวหน้าภาควิชามนุษยวิทยา คณะโบราณคดี

มหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2538.

ศาสตราจารย์สุนน อมรวิวัฒน์. สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2538.

ศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์. รองคณบดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัย

ศิลปากร. สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2538.

อำนาจ บัวศิริ. สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2538.

ภาษาต่างประเทศ

Brown James, W. and others. Administring Educational Media. 1972:

P.59.

Finkel, Lawrences. The educational Park and Its Community. New York:

U.S.A., 1974.

Matin Tessmer. "Determining Ojectives for a Learning Resources

Center." Educational Technology (October, 1980): 53-54.

McPheeters, V.W. (1980). "Learning Resources Center--Past, Present,

and Future." The Proceedings of the Learning Resources

Centers (LRC) Conference. Birmingham, AL 1980.

Merrill, I.R. and Drob, H.A. (1977). "Critiria for Planing the

Collegeand University Learning Resources Center".

Association for Educational Communications and Technology,

Washington, D.C. 1977.

Peterson, Gary T. "The Media Center in the Educational Mainstream".

Planing and Operating media center: Reading from Audiovisual

Instruction-2, AECT, Washington, D.C., 1975.

Shousan Wang, Ph.D. "Learning Resources Center... The Choises of

Its Organization and Management". The International

Journal of Instruction Media. New York: Westwood Press.,

1994.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์

1. พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต)	เจ้าอาวาสวัดญาณเวศกวัน
2. ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์	อธิบดีกรมการศาสนา
4. ศาสตราจารย์.ดร.ม.ร.ว.สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์	รองคณบดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. รองศาสตราจารย์ ศรีศักร วัลลิโภดม	หัวหน้าภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
6. นายภิรมย์ จีณะเจริญ	หัวหน้าโครงการ อุทยานประวัติศาสตร์ กองโบราณคดี กรมศิลปากร

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. พระเมธีธรรมาภรณ์	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัย
2. พระมหาสมชัย กุศลจิตโต	รองอธิการบดีฝ่ายต่างประเทศ มหาวิทยาลัย
3. พระมหาต่วน สิริธมฺโม	รองอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัย
4. ดร.พระมหาสุรพล สุจริโต	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวางแผน มหาวิทยาลัย
5. พระครูปลัดสุวัฒนพรหมคุณ	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
6. พระเมธีรัตนดิลก	คณบดีคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัย
7. พระมหาสมจินต์ สมุมาปญฺโญ	กองวิชาการ มหาวิทยาลัย
8. ศาสตราจารย์ สุমন อมรวินัย	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9. รองศาสตราจารย์ เสฐียรพงษ์ วรรณปก	ราชบัณฑิต สำนักอักษรศาสตร์และ การเมือง ประเภทปรัชญา สาขาศาสนศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน
10. นายพิศาล ชำ่มโสภา	กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
11. นายอำนาจ บัวศิริ	กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
12. ดร.ณรงค์ พิมพ์สาร	กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

การพนัน ค

ที่ ทม. 0302(418)/343

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

9 พฤศจิกายน 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ด้วย นางสาวศรพร วาทะสิทธิ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัย เรื่องการเสนอรูปแบบการจัดอุทยานการศึกษา-
ในวัดพุทธศาสนา จึงมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการจัดอุทยานการศึกษาและ
รูปแบบการจัดเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ในการนี้ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานของท่าน
อยู่ในข่ายที่สามารถจะให้ข้อมูลได้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเพื่อการ
วิจัยนี้ด้วย

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง)

หัวหน้าภาควิชาโสตทัศนศึกษา

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

โทร. 218-2644

ที่ ทม 0309/5๐๕๗

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

3 พฤษภาคม 2538

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

นมัสการ เจ้าอาวาสวัดบึงบาประภาสวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย น.ส.ศราพร วาทะสิทธิ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "อุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชน" โดยมี อาจารย์ ดร.วชิราพร อัจฉริยโกศล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยการแจกแบบสอบถามแก่ท่าน พระภิกษุ และประชาชนที่มาใช้บริการอุทยานของวัดบึงบาประภาสวัด

จึงนมัสการมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ น.ส.ศราพร วาทะสิทธิ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอนมัสการมาด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กุงสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง **อุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ
และประชาชน**

ชื่อ ..... ตำแหน่ง .....

วันที่ ..... ผู้สัมภาษณ์ .....

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนา ควรมีหน้าที่เพื่ออะไรบ้าง
  - 1.1 หน้าที่บริการ
  - 1.2 หน้าที่จัดความรู้
  - 1.3 หน้าที่อนุรักษ์
  - 1.4 หน้าที่พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คุณภาพชีวิตของคน
  - 1.5 อื่น ๆ
2. ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาควรมีเป้าหมายในการให้บริการอะไรบ้าง และให้การบริการในแต่ละด้านได้อย่างไร เช่น ให้ความรู้ (การเรียนรู้ตามอัธยาศัย)
3. ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาควรมีกิจกรรมอย่างไรบ้าง อาจจะเป็นครั้งคราวหรือเป็นประจำ โดยเฉพาะในวันสำคัญ
4. ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาควรให้บริการแก่ใคร และควรให้บริการอย่างไร
5. ท่านคิดว่าการอำนวยความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ควรมีอะไรบ้าง ซึ่งจะทำให้การบริการของอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาเป็นไปได้เป็นอย่างดี
6. ท่านคิดว่าพื้นที่ใช้ประโยชน์ของอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาควรมีพื้นที่อะไรบ้าง และแต่ละพื้นที่ควรมีขนาดเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพและประเภทของผู้ใช้บริการ
7. ท่านคิดว่าการบริหารงานอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีวิธีการอย่างไร
8. ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาควรจะเน้นกลุ่มเป้าหมายใด
9. ท่านคิดว่าควรที่จะให้พระภิกษุเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารหรือไม่ เพราะเหตุใด

10. ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนา ควรจะสังกัดหน่วยราชการใด จึงจะบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
11. ท่านคิดว่าวัดที่จะจัดตั้งอุทยานการศึกษา ควรตั้งอยู่ที่ไหน เช่น แหล่งชุมชน หรือไกลจากแหล่งชุมชนแต่คมนาคมสะดวก และควรเป็นวัดที่มีความพร้อมด้านใดบ้าง
12. ท่านคิดว่าควรจะประสานงานกับหน่วยไหนบ้าง ในแต่ละหน่วย เพื่อให้ความร่วมมือในด้านไหนบ้าง
13. ท่านคิดว่างบประมาณรายได้ของอุทยานการศึกษาในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ควรมาจากที่ใด และความเป็นไปได้ของผู้ให้งบประมาณมีมากน้อยแค่ไหน แหล่งที่คาดว่าจะช่วยเรื่องงบประมาณได้
  - 13.1 ราชการ
  - 13.2 เอกชน
  - 13.3 เงินกู้จากต่างประเทศ
  - 13.4 การร่วมมือของสมาชิกในชุมชน
  - 13.5 อื่น ๆ

*****

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง อุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ
และประชาชน

ชื่อ พระธรรมปิฎก ตำแหน่ง วัดญาณเวศกวัน

วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2538 ผู้สัมภาษณ์ ศราพร วาทะสัตย์

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนา ควรมีหน้าที่เพื่ออะไรบ้าง

- อุทยานการศึกษา เป็นระบบเกี่ยวกับการที่มนุษย์ สังคม และธรรมชาติ แวดล้อม จะอยู่กับได้ด้วยดี คือการที่เราจะนำเอา ชีวิตที่กลมกลืนกับธรรมชาติเข้ามาเป็นส่วนร่วมในการพัฒนามนุษย์เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ เพราะมนุษย์เกิดจากธรรมชาติอยู่ในธรรมชาติและเป็นไปตามธรรมชาติเข้ามาเป็นส่วนเสริมให้เติมเต็มขึ้นในระบบการพัฒนาแบบสมบูรณ์ เพื่อให้มนุษย์นี้อยู่ทั้งชีวิต สังคม และธรรมชาติมาผสมกันเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน วัดสวนแก้ว สวนโมกข์จัดเป็นอุทยานการศึกษา แต่เราใช้ประโยชน์จากธรรมชาติได้แค่ไหน คือหมายความว่าได้มีการตระหนักหรือสำนึกแล้วในการนำเอาส่วนร่วมของธรรมชาติเข้ามาเป็นปัจจัยในการพัฒนามนุษย์ หรือการพัฒนาสังคม การใช้ธรรมชาติที่ถูกต้องก็คือการใช้ตามกฎธรรมชาติ ทำองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ตัวมนุษย์ สังคม และธรรมชาติแวดล้อมมาผสมกลมกลืนกัน

การจัดอุทยานการศึกษา เป็นการศึกษาว่าธรรมชาติเกื้อกูลต่อชีวิตอย่างไร ต่อสังคมอย่างไร ให้ประโยชน์ทั้ง 3 ส่วนสัมพันธ์กัน เพราะเป็นฐานที่แท้เป็นระบบความสัมพันธ์ใหญ่ที่เป็นองค์รวม Holistic และระบบปัจจัยอันสำคัญคือ มองเห็นระบบของสิ่งทั้งหลายทั้งหมดในโลกธรรมชาติ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันพึ่งพิงอาศัยกัน ส่งผลต่อกัน ความเป็นไปทุกอย่างในชีวิต ในสังคม ในสิ่งแวดล้อมจะส่งผลกระทบต่อกันได้ทั้งหมด ถ้าเรามองมุมกว้างครอบคลุมอย่างนี้ และก็เห็นความสำคัญภายในสังคมก็จะจัดการกับสิ่งทั้งหลายได้ดีขึ้น

2. การเผยแพร่ความรู้ในเรื่องอุทยานการศึกษา

ให้เผยแพร่โดยสื่อที่ใช้ในโลกปัจจุบันและลองทำอุทยานการศึกษาตามโครงการที่ว่าไว้เป็นโมเดลซักสองสามแห่ง ใช้สื่อเผยแพร่โดยใช้อุทยานเป็นศูนย์กลางเป็นการผสมผสานระหว่างธรรมชาติกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

3. พระภิกษุสงฆ์จะช่วยเหลือได้อย่างไร

ถ้าพระมีคุณภาพก็ช่วยได้ ทำหน้าที่เป็นครูพูดได้เป็นกัลยาณมิตร ช่วยกระตุ้นความคิดเพื่อให้รู้จักมอง รู้จักฟัง รู้จักคิด ข้อสำคัญคือเราจะต้องพัฒนาบุคลากรให้มาประสานกับแนวความคิดนี้ จึงทำให้การพัฒนามีคุณภาพทุกอย่างจะประสานพร้อมกัน ถ้าเราดำเนินการไปตามสภาพแวดล้อม วัตถุ ตัวบุคคล และงาน

*****

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง อุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชน

ชื่อ ศ.สุมน อมรวิวัฒน์ ตำแหน่ง ที่ปรึกษาภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
วันที่ 30 มกราคม 2538 ผู้สัมภาษณ์ ศราพร วาทะสัตย์

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนา ควรมีหน้าที่เพื่ออะไรบ้าง
  - 1.1 หน้าที่ให้ความเพลิดเพลิน
  - 1.2 หน้าที่จัดความรู้
  - 1.3 หน้าที่อนุรักษ์
  - 1.4 หน้าที่พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คุณภาพชีวิตของคน
  - 1.5 หน้าที่เป็นศูนย์รวมภูมิปัญญาท้องถิ่น
  - 1.6 หน้าที่เป็นแหล่งจัดกิจกรรมทางศาสนา

2. ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาควรมีเป้าหมายในการให้บริการอะไรบ้าง และให้การบริการในแต่ละด้านได้อย่างไร เช่น ให้ความรู้ (การเรียนรู้ตามอัธยาศัย)
  - ในฐานะที่เป็นแหล่งวิทยาการที่ให้ข้อมูล ข่าวสาร หมายถึง Current และ Historical

Current คือ เหตุการณ์ในปัจจุบัน หรือกิจกรรมที่จะจัดในวัดตามเทศกาล ต่างๆ มีการให้ข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์

Historical เป็น Information ในแง่ของประวัติของชุมชน ของสถานที่นั้นๆ

    - ในฐานะที่เป็นแหล่งกิจกรรมชุมชนและศาสนา
    - ในฐานะที่เป็นที่รื่นรมย์ สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ เป็น Recreation เป็น การเรียนรู้ที่ซึมซับเอาสิลปะ ธรรมชาติ และบุคลิกภาพ ความสุนทรีย์ทั้งหลาย เพราะว่ามีสถานที่
    - ในศูนย์รวมภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ในฐานะที่เป็นสื่อประเทืองปัญญา หรือเป็น เรื่องอะไรก็ได้ที่อยู่ในความสนใจของชาวบ้าน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเผยแพร่ความรู้

3. ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาควรมีกิจกรรมอย่างไรบ้าง อาจจะเป็นครั้งคราวหรือเป็นประจำ โดยเฉพาะในวันสำคัญ
- กิจกรรมตามเป้าหมายในการให้บริการ ขึ้นกับความเหมาะสม
4. ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาควรให้บริการแก่ใคร และควรให้บริการอย่างไร
- คนทุกระดับ ตามลักษณะที่อุทยานแห่งนั้น ๆ เป็น
5. ท่านคิดว่าการบริหารงานอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีวิธีการอย่างไร
- เป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในชุมชน ในการที่จะดึงบทบาทหรือความสำคัญของวัดให้กลับมาอีกครั้ง โดยเฉพาะในแง่ของการศึกษา
6. ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาควรจะเน้นกลุ่มเป้าหมายใด
- เน้นคนทุกกลุ่ม เพราะเป็นแหล่งที่ทุกคนเข้ามาใช้บริการได้
7. ท่านคิดว่าควรที่จะให้พระภิกษุเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ควร เพราะเป็นการศึกษา บทบาทของพระสงฆ์มาอีกด้านด้วย
8. ท่านคิดว่าวัดที่จะจัดตั้งอุทยานการศึกษา ควรตั้งอยู่ที่ไหน เช่น แหล่งชุมชน หรือไกลจากแหล่งชุมชนแต่คมนาคมสะดวก และควรเป็นวัดที่มีความพร้อมด้านใดบ้าง
- อุทยานการศึกษา เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นมานานแล้วในภูมิปัญญาไทย แล้วมาฟื้นฟูอีกครั้งในวัดพัฒนาตัวอย่าง

กรอบแนวคิดเป็นการโยงความคิดในเรื่อง

1. กรอบความคิดในเรื่อง แหล่งวิทยาการ
2. กรอบความคิดในเรื่อง ภารกิจเจ้าอาวาส
3. กรอบความคิดในเรื่อง การศึกษาตลอดชีวิตในชุมชน
4. กรอบความคิดในเรื่อง สื่อวิทยาการ

*****

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง อุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ
และประชาชน

ชื่อ ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์ ตำแหน่ง อธิบดีกรมการศาสนา

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2538 ผู้สัมภาษณ์ ศราพร วาทะสัตย์

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนา ควรทำหน้าที่เพื่ออะไรบ้าง
อุทยานการศึกษาเป็นเครื่องดึงดูดให้คนไปพักผ่อนหย่อนใจ ทหาความสงบและ
ถ้าเราเอาความรู้ไปใส่ทั้งความรู้ทางโลก การดำเนินชีวิต และความรู้ในทางธรรมะ
อุทยานการศึกษาก็จะเป็นศูนย์กลางการศึกษาได้อย่างดี เป็นการศึกษาแบบยั่งยืนทั้งใน
ศึกษาในระบบและนอกระบบ

หน้าที่ของวัด เป็นที่พำนักของสงฆ์ เป็นที่ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ตาม
พระธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า การประชาสัมพันธ์ในอุทยานคิดว่าไม่จำเป็น แต่กลุ่มผู้ใช้
เน้นกลุ่มคนในชุมชนให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เขาจะเข้ามาใช้บริการเอง เพียงแต่
อุทยานการศึกษานั้นจะต้องมีความร่มรื่น ร่มเย็น มีแหล่งความรู้อยู่ในวัด

วัดที่เป็นอุทยานการศึกษาได้เราควรพิจารณาจาก

ความจริงทุกวัดเป็นอุทยาน เป็น Concept ที่มีมาแต่เดิม ความเป็นอุทยาน
หายไป เพราะความเจริญต่าง ๆ เข้ามา แล้วก็สิ่งก่อสร้างเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งอาจจำ
เป็นบ้างไม่จำเป็นบ้าง แล้วเราก็อยากจะเปลี่ยนแปลง ถ้ามีสิ่งก่อสร้างที่ให้ผสมกลมกลืน
อยู่ด้วยกันเท่าที่จำเป็น แล้วก็ทำให้วัดมีสภาพที่เป็นธรรมชาติให้มากที่สุด

การสร้างอุทยานการศึกษาในวัด อาจไม่ต้องสร้างต้นแบบ แต่เป็นการที่เรา
สนับสนุน การจัดวัดให้เป็นอุทยานการศึกษาและเป็นศูนย์รวมการให้การศึกษาทั้งทางโลกและ
ทางธรรมแก่ชุมชน ถ้าวัดไหนทำดีก็ยกย่องชมเชย เรียกว่าวัดพัฒนาตัวอย่างเพื่อเป็นตัวอย่าง
แก่วัดอื่น ซึ่งแต่ละวัดก็คงจะทำไม่เหมือนกัน เป็นการแสดงสิ่งที่ดี ที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชน

วัตถุประสงค์ของอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนา

เป็นการยึดตามแนวที่ว่าหน้าที่ของวัดคืออะไร

- สั่งสอนคนให้คนเป็นคนดีตามหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา
- ให้มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางของพระพุทธรศาสนา
- เป็นศูนย์กลางของชุมชน ที่จะให้ความรู้ด้านการทำมาหากิน กับการดำเนินชีวิต

เป็นการให้อย่างผสมกลมกลืนเป็นธรรมชาติ การให้ความรู้ทางวิชาชีพ ไม่ได้เป็นการก้าวก่ายงานของการศึกษานอกระบบโรงเรียน แต่เป็นเรื่องของการส่งเสริมสนับสนุน

*****

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง อุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ
และประชาชน

ชื่อ ศ.ดร.มรว.สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ ตำแหน่ง รองคณบดี คณะโบราณคดี

วันที่ 30 มกราคม 2538 ผู้สัมภาษณ์ ศราพร วาทะสัตย์

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนา ควรมีหน้าที่เพื่ออะไรบ้าง
  - 1.1 หน้าที่บริการ
  - 1.2 หน้าที่จัดความรู้
  - 1.3 หน้าที่อนุรักษ์
  - 1.4 หน้าที่พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คุณภาพชีวิตของคน
  - 1.5 ให้การศึกษานอกระบบ
2. ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาควรมีเป้าหมายในการให้บริการอะไรบ้าง และให้การบริการในแต่ละด้านได้อย่างไร เช่น ให้ความรู้ (การเรียนรู้ตามอัธยาศัย)
  - เป็นการให้ความรู้เป็นหลัก ความรื่นรมย์เป็นรอง เป็นการให้ความรู้ การศึกษานอกระบบ สำหรับคนที่พ้นวัยเรียนหรือเสริมจากบทเรียน ให้เห็นว่าขณะพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี แต่ไม่ควรลืมเก็บรักษาของดี ของเดิมเอาไว้ด้วย ต้องอนุรักษ์ ถือเป็น การพัฒนาควบคู่กันไป การสอนให้อนุรักษ์ต้องสอนให้รัก ให้เห็นคุณค่ามากกว่าราคา
3. การจัดวัดให้เป็นอุทยานการศึกษาให้พิจารณาว่า
  - วัดจัดแค่ไหนถึงเป็นอุทยาน
  - ต่างจากวัดปกติอย่างไร
  - ทางวัดมีอะไรทำ
4. ท่านคิดว่าควรที่จะให้พระภิกษุเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารหรือไม่ เพราะเหตุใด
  - พระคือพระ เป็นครูผู้สอน ควรวางตนให้เป็นทีที่เสื่อมใส ภาวะที่ท่านมีอยู่ เพียงแต่ จอนนี้ต้องมาเกี่ยวข้องกับโลกของฆราวาสให้มากขึ้น เรื่องการถวายเป็นความรู้พระ ให้พระ สูงกว่าคน ให้ความรู้แก่คนได้ หรือให้ความรู้เพื่อการอนุรักษ์ก็ยิ่งดี

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง อุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ
และประชาชน

ชื่อ ร.ศ. ศรีศักร วัลลิโกดม ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี
วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2538 ผู้สัมภาษณ์ ศราพร วาทะสัตย์

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนา ควรทำหน้าที่เพื่ออะไรบ้าง
  - คือส่วนมากวัดเป็นส่วนรวมของชุมชนเขา ที่ใช้กิจกรรมทางสังคม ทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะพิธีกรรมทางศาสนา ทำให้มีหน้าที่ในแง่ ทั้งการเรียนรู้อาสาและการพักผ่อนทางใจด้วย ถ้าต้องการจัดวัดเป็นอุทยานการศึกษา ควรจัดมลาอะไรบ้าง เช่นพวกพุทธพาณิชย์ เพราะฉะนั้นวัดควรเป็นที่สงบให้ทุกคนเข้ามาแสวงหา มานั่งพัก มานั่งปฏิบัติธรรม และก็อาจจะมียุทธาในการเรียนรู้อาสาในเชิงที่เป็นฆราวาส คือช่วยเสริมบทบาทพระอีกที คือการจัดให้มีหนังสือ เป็นบริการทางศาสนา พุทธศาสนา ศีลธรรมที่ดี
2. ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาควรมีเป้าหมายในการให้บริการอะไรบ้าง และให้การบริการในแต่ละด้านได้อย่างไร เช่น ให้ความรู้ (การเรียนรู้อาสา)
  1. ในแง่การศึกษาให้แก่ชุมชน ศาสนา ศีลธรรม วรรณกรรม ศิลปวัฒนธรรม คือ จัดหาหนังสือมาประจำส่วน
  2. มีวิทยากรให้คำแนะนำอธิบาย
    - อาจมีการเก็บค่าบริการเพื่อช่วยบำรุงสิ่งที่สึกหรอขณะที่คนเข้ามาใช้บริการในอุทยานการศึกษา
    - เนื้อหาที่จัดเกี่ยวกับศีลธรรม วัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งเรื่องการอนุรักษ์ด้วย มีการบริการ พวกอธิบายเสริมความรู้
3. ท่านคิดว่าพื้นที่ใช้ประโยชน์ของอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาควรมีพื้นที่อะไรบ้าง และแต่ละพื้นที่ควรมีขนาดเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพและประเภทของผู้ใช้บริการ
  - อาจมีสถานที่เก็บหนังสือ ถ้าจำเป็นก็ต้องมีอาคาร ก็น่าสร้างได้แต่ต้องไม่ให้ขัดต่อสิ่งที่มีอยู่แล้วแต่เดิม

การตั้งเป็นอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนา เป็นการสร้างปัญหามากกว่า ถ้าเจตนาพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลาง วัดก็เป็นศูนย์กลางการศึกษาอยู่แล้ว คือเรามองในแง่ที่ให้วัดเกิดความร่วมมือ เป็นพื้นที่ทางจิตใจ และเป็นที่พักผ่อนในขณะที่คนไม่มี Park การใช้อุทยานเป็นสถานที่พักผ่อนแทนศูนย์การค้า ก็ต้องไม่จัดอุทยานการศึกษาในฐานะเป็นแหล่งให้การศึกษามากเกินไป ควรจะให้วัด พัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดอุทยานไม่จำเป็นต้องมีการสร้างตัวอย่าง เพราะเราได้เลือกแล้วจากวัดตัวอย่าง

4. ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาควรจะเน้นกลุ่มเป้าหมายใด

- บุคลากรในชุมชน ควรมีการให้ความรู้แก่บุคลากรในชุมชน ในด้าน ประวัติศาสตร์ของชุมชน ความเป็นมาของชุมชน วัด และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ คุณค่าทางศิลปกรรมต่างๆ

5. ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนา ควรจะสังกัดหน่วยราชการใด จึงจะบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- หน่วยงานอุทยานการศึกษาควรจะมีเกิดจากความภาคภูมิใจของคนในชุมชน และหน่วยงานเป็นผู้สนับสนุน ช่วยเสริมในวิชาความรู้ วิชาการ และเทคนิคต่างๆ เป็นกระบวนการคืนสิ่งที่เป็นจริงทั้งหลายของท้องถิ่น สร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนให้กับชุมชน ให้กับท้องถิ่น ให้กับคนในท้องถิ่น

เราต้องการ Localization คือ พลังท้องถิ่น ด้านพลัง Globalization การต่อต้านไม่ได้หมายความว่าปฏิเสธ ควรเลือกเฟ้นสิ่งที่เหมาะสมกับเรา ดังนั้นกระบวนการทันสมัยจะเกิดขึ้นเมื่อเกิดพลังท้องถิ่น

6. ท่านคิดว่าวัดที่จะจัดตั้งอุทยานการศึกษา ควรตั้งอยู่ที่ไหน เช่น แหล่งชุมชน หรือไกลจากแหล่งชุมชนแต่คมนาคมสะดวก และควรเป็นวัดที่มีความพร้อมด้านใดบ้าง

- วัดที่จะจัดอุทยานการศึกษาควรจะเป็นวัดที่อยู่นอกเมือง ในที่ที่มีที่ว่างโปร่ง ห่างไกลความแออัด คิดว่าควรทำในวัดที่อยู่นอกเมือง และมีพื้นที่ อุทยานการศึกษาควรอยู่บริเวณไหน ควรดู Space ของวัด ว่าวัดมีขอบเขตอย่างไร

การจัดระบบข้อมูลภายในวัดสามารถทำได้ แต่ต้องดูว่าเป็นประโยชน์แก่ใคร ควรให้เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น ส่วนคนภายนอกเป็นเรื่องที่ตามมา การจัดเน้นให้เห็นลักษณะพิเศษของท้องถิ่นให้ทุกคนได้รับรู้และภูมิใจ

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง อุทยานการศึกษาในวัดพุทธศาสนาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ
และประชาชน

ชื่อ คุณ ภิรมย์ จินะเจริญ ตำแหน่ง หัวหน้าโครงการอุทยานประวัติศาสตร์
วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2538 ผู้สัมภาษณ์ ศราพร วาทะสัตย์

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. อุทยานประวัติศาสตร์ตั้งขึ้นด้วยเหตุใด
เป็นพื้นที่ที่มีเนื้อเรื่อง สาระในเรื่องของประวัติศาสตร์และโบราณคดีขนาดต่อเนื่อง เป็นพื้นที่ที่สามารถจะให้ความรู้เบ็ดเสร็จในตัวเองได้
2. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของอุทยานประวัติศาสตร์ ควรมีหน้าที่เพื่ออะไรบ้าง
  - หน้าที่บริการ
  - หน้าที่จัดความรู้
  - หน้าที่อนุรักษ์
3. ท่านคิดว่าอุทยานประวัติศาสตร์มีเป้าหมายในการให้บริการอะไรบ้าง
และให้การบริการในแต่ละด้านได้อย่างไร เช่น ให้ความรู้ (การเรียนรู้ตามอัธยาศัย)
  - การให้ความรู้ โดยการบรรยาย การประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชน การใช้แผ่นพับ การติดป้าย การร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และที่สำคัญที่สุดเป็นการปลูกฝังความรู้แก่คนในชุมชน
    - การอนุรักษ์ โดยการปลูกฝังให้เกิดความรัก และภาคภูมิใจในโบราณสถาน โบราณวัตถุในชุมชน
4. ท่านคิดว่าอุทยานประวัติศาสตร์ควรมีกิจกรรมอย่างไรบ้าง อาจจะเป็นครั้งคราวหรือเป็นประจำ โดยเฉพาะในวันสำคัญ
  - การให้บริการนำชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ
  - พิพิธภัณฑ์
  - การแสดง แสง สี เสียง

5. ท่านคิดว่าอุทยานประวัติศาสตร์ควรให้บริการแก่ใคร และควรให้บริการอย่างไร

- บริการแก่ประชาชนทั่วไป
- บริการแก่นักท่องเที่ยว
- บริการแก่คนในชุมชน

6. ท่านคิดว่าการอำนวยความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ควรมีอะไรบ้าง ซึ่งจะทำให้การบริการของอุทยานประวัติศาสตร์เป็นไปได้อย่างดี

- มัคคุเทศน์
- พิพิธภัณฑ์
- ห้องน้ำ
- ชองที่ระลึก
- อาหาร
- เอกสารแนะนำ

7. ท่านคิดว่าพื้นที่ใช้ประโยชน์ของอุทยานประวัติศาสตร์ควรมีพื้นที่อะไรบ้าง และแต่ละพื้นที่ควรมีขนาดเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับสภาพและประเภทของผู้ใช้บริการ

- ตามขนาดและลักษณะการบริการ

8. ท่านคิดว่าการบริหารงานอุทยานประวัติศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีวิธีการอย่างไร

- ร่วมมือระหว่างหน่วยงานและชุมชน ให้ชุมชนเป็นแกนหลัก หน่วยงานเป็นผู้สนับสนุน

9. ท่านคิดว่าควรจะประสานงานกับหน่วยไหนบ้าง ในแต่ละหน่วย เพื่อให้ความร่วมมือในด้านไหนบ้าง

- ควรเป็นความร่วมมือของทุกๆ หน่วยงาน เพราะอุทยานการศึกษาเป็นสมบัติของชาติ ไม่ได้เป็นเพียงของใครคนใดคนหนึ่ง

13. ท่านคิดว่างบประมาณรายได้ของอุทยานการศึกษาในการดำเนินการต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ควรมาจากที่ใด และความเป็นไปได้ของผู้ใช้งบประมาณมีมากน้อยแค่ไหน แหล่งที่คาดว่าจะช่วยเรื่องงบประมาณได้

13.1 ราชการ

13.2 เอกชน

13.4 การร่วมมือของสมาชิกในชุมชน

13.5 เงินที่ได้จากการให้บริการในการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์

*****

ภาคผนวก จ

แบบสอบถาม

เรื่อง

อุทยานการศึกษาในวัดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุและประชาชน
ผู้วิจัย นางสาว ศราพร ฉาทะสัจย์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. วชิราพร อัจฉริยะโกศล
ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับอุทยานการศึกษาในวัด
2. แบบสอบถามชุดนี้ มี 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุทยานการศึกษาในวัด
3. การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำแนวคิดที่ได้มาพัฒนาเป็นรูปแบบเกี่ยวกับการจัดอุทยานการศึกษาในวัดภายในชุมชนของท่าน จึงใคร่ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ผู้วิจัย

ความหมายของคำที่ใช้ในแบบสอบถาม

อุทยานการศึกษา หมายถึง แหล่งการศึกษาเปิดที่เอื้อต่อการศึกษาด้วยตนเองแก่ประชาชน โดยจะจัดขึ้นในบริเวณพื้นที่ที่มีความร่มรื่น เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่บูรณาการการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศทางปัญญาและความคิด โดยใช้ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเป็นสื่อ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง พื้นเพรากฐานของความรู้ของชาวบ้านหรือความรอบรู้ของชาวบ้าน ที่เรียนรู้และมีประสบการณ์สืบทอดกันมาทั้งทางตรง คือประสบการณ์ของตนเอง หรือทางอ้อมซึ่งเรียนรู้จากผู้ใหญ่หรือความรู้สะสมที่สืบทอดกันมา และนำประสบการณ์มาแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตได้ในท้องถิ่นอย่างเหมาะสมกับยุคสมัย เช่น คติความเชื่อ การประกอบอาชีพ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในชุมชน ศิลปวัฒนธรรมทางภาษามารยาท ประเพณีหรือศิลปวัตถุ เป็นต้น

การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การศึกษาที่บุคคลได้รับแบบธรรมชาติ ไม่มีผู้รับผิดชอบจัดขึ้นโดยตรง ไม่มีการกำหนดผู้สอน ผู้เรียน ตลอดจนเวลา สถานที่ เป็นการศึกษาที่ได้รับกันอยู่ตลอดเวลา ทุกสถานที่ จะโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม แต่จะเป็นประสบการณ์ที่ทุกคนได้รับกันอยู่ตลอดเวลาและตลอดชีวิต

ตอนที่ 1 รายละเอียดต่างๆ ไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ] หน้าข้อความแต่ละข้อที่กำหนดให้

1.1 อายุ

- ต่ำกว่า 16 ปี
- 16 - 25 ปี
- 26 - 40 ปี
- 41 - 55 ปี
- 56 - 70 ปี
- มากกว่า 70 ปี

1.2 ท่านจบการศึกษาระดับ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ทางธรรม

- นักธรรมชั้นตรี, โท, เอก
- เปรียญธรรมประโยค 1 - 2, 3 ประโยค
- เปรียญธรรม 4 - 6 ประโยค
- เปรียญธรรม 7 - 9 ประโยค

ทางโลก

- ประถมศึกษา
- มัธยมศึกษา
- อุดมศึกษา
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

1.3 สถานภาพ

- พระภิกษุ
- ขรวาวาส

1.4 อาชีพ

- นักเรียน นักศึกษา
- รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
- เกษตรกร (ทำไร่ ทำนา ทำสวน)
- ให้บริการ / รับจ้าง
- ค้าขาย
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

ตอนที่2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุทยานการศึกษาในวัด

คำแนะนำ โปรดใส่เครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความแต่ละข้อที่กำหนดให้ และกรุณาเติมข้อความลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

2.1 ท่านเคยมาร่วมงานและมีส่วนช่วยเหลืองานต่างๆ ในวัดบ้างหรือไม่.

- เป็นประจำทุกวัน
- เฉพาะวันสำคัญทางศาสนา
- เป็นครั้งคราวตามโอกาส
- ไม่เคย
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.2 งานอะไรบ้างที่ท่านเคยมาช่วยหรือมาร่วมงานในวัด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การทำบุญตามเทศกาลต่างๆ เช่น การทอดผ้าป่า ทอดกฐิน สลากภัต เป็นต้น
- การเวียนเทียน
- การฟังเทศน์
- การฝึกสมาธิ
- การทำบุญ เลี้ยงพระ สวดมนต์ไหว้พระ
- การร่วมงานพิธีต่างๆ เช่น งานอุปสมบท งานฉาบปูนกัจฉศพ เป็นต้น
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.3 ปัจจุบันท่านคิดว่าบทบาทของวัดในข้อใดบ้างที่ทางวัดไม่ค่อยได้ทำบ่อยนัก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา
- การเป็นที่ส่งเสริมศีลธรรมอันดีงาม
- การให้การศึกษาร่วมเดียวกับโรงเรียนในปัจจุบัน
- การใช้วัดเป็นที่จัดงานต่างๆ ของชาวบ้าน
- เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- การช่วยให้ญาติโยมที่มาวัดสบายใจ คลายความทุกข์
- การเป็นศูนย์กลางทางศิลปวัฒนธรรมของคนในชุมชน
- เป็นที่สงเคราะห์ประชาชน เมื่อเกิดภัยธรรมชาติ เช่น พายุ น้ำท่วม เป็นต้น
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.4 ท่านคิดว่ากิจกรรมใดในอุทยานการศึกษาที่มีส่วนช่วยให้วัดมีบทบาทเกี่ยวข้องกับชุมชนมากขึ้น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เช่น การฝึกปฏิบัติสมาธิ การสันทนาธรรม การอบรมเกี่ยวกับหลักธรรม การเข้าค่ายคุณธรรม เป็นต้น
- การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรม เช่น พิพิธภัณฑน์ เป็นต้น
- การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ประเพณี
- การส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน
- การให้ข่าวสารข้อมูล ความรู้ทั่วไปแก่ชุมชน
- การเผยแพร่ธรรมะ เช่น การศึกษาพระปริยัติธรรม การนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น
- การจัดบรรยากาศและบริเวณวัดให้ร่มรื่น สะอาด สงบ สวยงาม
- การจัดงานต่างๆ เช่น การรดน้ำดำหัวในวันสงกรานต์ เป็นต้น
- การจัดงานบุญ เช่น การฟังกเทศน์มหาชาติ การเวียนเทียน เป็นต้น
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.5 การจัดวัดให้เป็นอุทยานการศึกษา คือการจัดวัดให้มีสภาพกลมกลืนกับธรรมชาติ สงบร่มรื่น มีต้นไม้และแหล่งน้ำเหมาะสำหรับการพักผ่อน รวมทั้งมีการนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามาเผยแผ่ โดยผ่านสื่อประเภทต่างๆ ท่านคิดว่าจะจัดให้วัดในชุมชนของท่านให้มีลักษณะดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร (โปรดระบุ)

- ได้
โดยวิธี_____

- ไม่ได้
เพราะ_____

คำแนะนำ ตั้งแต่ข้อ 2.6 เป็นต้นไป **เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ**

2.6 ท่านคิดว่าอุทยานการศึกษาที่จัดขึ้นในวัดมีความมุ่งหมายเพื่อ...

- เป็นแหล่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
- เป็นแหล่งอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- เป็นแหล่งให้ข่าวสารข้อมูล ความรู้ต่างๆ ไป
- เป็นแหล่งเผยแพร่ธรรมะ
- เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- เป็นแหล่งกิจกรรมชุมชนและประกอบพิธีตามประเพณีในเทศกาลต่างๆ
- เป็นแหล่งทำบุญ ทำกุศล
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.7 ท่านคิดว่า **หน้าที่และบทบาท**ของอุทยานการศึกษาในวัดควรเป็นอย่างไร

- การปลูกฝัง คุณธรรม และจริยธรรม
- การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา
- การให้ญาติโยมได้ฝึกปฏิบัติธรรม
- การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ในชุมชน
- การเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม
- การให้ความรู้ รื่นรมย์ ความเพลิดเพลิน สบายใจ
- การส่งเสริมให้เรียนรู้ด้วยตนเอง
- การอบรมเรื่องที่ชุมชนสนใจ
- เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ของคนในชุมชน
- การเป็นศูนย์กลางก่อให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.8 ท่านคิดว่ากิจกรรมที่ควรมีเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ . . .

- การฝึกสมาธิ
- การอบรมเกี่ยวกับคำสอนทางพุทธศาสนา
- การสนทนาธรรม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นทางธรรม
- การจัดกิจกรรมสนับสนุนให้คนทำความดี การอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน
การจัดวันกตัญญู วันผู้สูงอายุ ในวันสงกรานต์หรือวันสำคัญทางประเพณีในท้องถิ่น
- การชักชวนให้ชาวบ้านร่วมกันพัฒนาวัดและท้องถิ่น
- การชักชวนให้ชาวบ้านให้ร่วมกันจัดตั้ง คูแล อุบัติมภ์อุทยานการศึกษา
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.9 ท่านคิดว่ากิจกรรมที่ควรมีเพื่ออนุรักษ์และให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมในชุมชน ได้แก่ . . .

- การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการละเล่นพื้นบ้าน
ประจำแต่ละท้องถิ่น
- การปลูกฝังค่านิยมในศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- การฝึกช่างฝีมือต่างๆ ของท้องถิ่น
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.10 ท่านคิดว่ากิจกรรมที่ควรมีเพื่อให้ข่าวสารข้อมูล ความรู้ต่างๆ ไป ได้แก่ . . .

- การให้ข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ที่ทันสมัยโดยจัดสร้างห้องสมุดและที่อ่านหนังสือ
ไปสเตอร์ โทรทัศน์ หรือหอกระจายเสียงในชุมชน
- การอบรมในเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน เช่น การจัดป้ายแสดงพระจริยาวัตร
ของสมเด็จพระเจ้าเป็นการช่วยส่งเสริมคุณธรรมแก่ประชาชน
- การให้ความรู้ในเรื่องที่ชุมชนต้องการ
- การออกแนะนำบอกกล่าวตามบ้าน การจัดทำจดหมายข่าว
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.11 ท่านคิดว่ากิจกรรมที่ควรมีเพื่อให้ข่าวสารข้อมูลทางศาสนา ได้แก่ ...

- การให้ข่าวสารความรู้ทางธรรมะ
- การให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ศาสนา
- การนำหลักศาสนามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการตีความให้ง่ายขึ้น
- การวิเคราะห์ข้อความรู้ทางศาสนา ความเป็นไปของศาสนาในปัจจุบัน
- การให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายและการจัดพิธีกรรมทางศาสนา
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.12 ท่านคิดว่ากิจกรรมที่ควรมีเพื่อความร่มรื่น สงบ เพลิดเพลินสบายใจ ได้แก่ ...

- การจัดสถานที่โดย มีที่นั่งพัก บริเวณสะอาด บรรยากาศเหมาะสมแก่การพักผ่อน
- การจัดสิ่งก่อสร้างต่างๆ ให้มีสภาพกลมกลืนกับธรรมชาติ
- การจัดสถานที่ให้มีความร่มรื่น มีต้นไม้ มีแหล่งน้ำ มีความสวยงามตามธรรมชาติ
- การชักชวนให้ชาวบ้านร่วมกันปลูกต้นไม้ จัดสวนหย่อม และปรับปรุงอาณาบริเวณอุทยานการศึกษา
- การจัดมุมที่อ่านหนังสือ มุมปฏิบัติสมาธิ และอื่นๆอย่างเป็นสัดส่วน
- การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น น้ำดื่ม ห้องพัก เป็นต้น
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.13 ท่านคิดว่ากิจกรรมที่ควรมีในชุมชน ได้แก่ ...

- การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้ที่มาวัดได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ
- การจัดกลุ่มสนใจ
- การจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- การจัดกิจกรรมตามความต้องการของชุมชนในโอกาสต่างๆ
- การจัดกิจกรรมร่วมกันพัฒนาปรับปรุงสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน
- การประชุมสัมมนา ของโรงเรียนพุทธศาสนาวินาศาตย์
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.14 ท่านคิดว่ากิจกรรมทางศาสนาที่ควรมี ได้แก่ . . .

- การทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา
- การบรรยายธรรมทุกวันพระ
- การจัดกิจกรรมตามวันสำคัญทางศาสนา เช่น การเวียนเทียนในวันวิสาขบูชา
- การจัดกิจกรรมเทศน์มหาชาติ การอุปสมบทหมู่
- การประสานงานกับศาสนาอื่นๆ สนทนากันถึงปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในชาติและประชาชน เพื่อแก้ปัญหา
- อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

2.15 ท่านคิดว่าการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการเรียนรู้ในอุทยานการศึกษาในวัดควรเป็นอย่างไร

- จัดอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ให้เรียนรู้ด้วยตนเอง
- การมีวิทยากรในการแนะนำการใช้บริการและอำนวยความสะดวก
- การจัดหาสื่อหรือแหล่งทรัพยากรเพื่อบริการแก่ผู้มาใช้บริการ
- การบริการให้ยืม-คืน สื่อและวัสดุการศึกษา
- การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสื่อและแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นและชุมชน
- การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสื่อและแหล่งทรัพยากรในอุทยานการศึกษา
- อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

2.16 ท่านคิดว่าวัดที่ควรจัดตั้งอุทยานการศึกษาควรเป็นวัดลักษณะอย่างไร:

- ในวัดพัฒนาดีเด่น
- ในวัดตัวอย่าง
- ในวัดที่เป็นศูนย์รวมกิจกรรมของท้องถิ่น
- ในวัดที่มีความร่มรื่น มีต้นไม้ มีแหล่งน้ำ มีที่นั่งพักผ่อน มีทัศนียภาพที่งดงาม
- ในวัดที่มีศิลปะ ศิลปวัตถุและสถานที่ที่น่าสนใจ
- ในวัดที่อยู่บริเวณกลางชุมชนที่การสัญจรไปมาสะดวก
- อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

2.17 ท่านคิดว่าลักษณะการจัดอุทยานการศึกษาในวัดควรเป็นอย่างไร

- การจัดให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของวัด
แต่แยกเขตสังฆาวาสออกมาเป็นสัดส่วน
- การจัดอุทยานการศึกษาแยกออกมาเป็นสัดส่วน
- การจัดอุทยานการศึกษาให้กลมกลืนกับธรรมชาติ มีความร่มรื่น
- อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

2.18 ท่านคิดว่าการจัดให้มีอุทยานการศึกษาขึ้นในวัดใครควรเป็นผู้ริเริ่ม

- ส่วนราชการ
- วัด
- ชุมชน
- การร่วมมือกันทั้งส่วนราชการ วัด และประชาชน
- อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

2.19 ท่านคิดว่าการบริหารอุทยานการศึกษาในวัดควรดำเนินการอย่างไร

- ให้ส่วนราชการดำเนินการ
- ให้วัดดำเนินการ
- ให้ชุมชนดำเนินการ
- อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

2.20 ถ้ามีคณะกรรมการบริหารเกิดขึ้น คณะกรรมการบริหารควรประกอบด้วยใครบ้าง

- กรรมการจากส่วนราชการ
- กรรมการจากวัด
- กรรมการจากประชาชน
- กรรมการจากส่วนราชการและวัด
- กรรมการจากส่วนราชการและประชาชน
- กรรมการจากวัดและประชาชน
- กรรมการร่วมกันทั้งส่วนราชการ วัด และประชาชน
- อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

2.21 ท่านคิดว่า**ผู้บริหารอุทยานการศึกษา**ในวัดควรเป็นใคร

- ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวงศึกษาธิการ
- ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากชุมชน
- เจ้าอาวาสหรือพระภิกษุในที่เป็นผู้จัดตั้งอุทยานการศึกษา
- อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

2.22 ท่านคิดว่า**ผู้บริหารอุทยานการศึกษา**ในวัดควร**สังกัดหน่วยงาน** . . .

- 2.22.1 ควร สังกัดหน่วยงาน
  - กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
  - กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ
  - มหาเถรสมาคม
  - สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
  - สมาคมต่างๆ ในความรับผิดชอบของแต่ละชุมชน
- 2.22.2 ไม่ควรสังกัดหน่วยงานใด _____
- 2.22.3 อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

2.23 ท่านคิดว่า**ผู้บริหารงานอุทยานการศึกษา**ในวัดควรมีความรู้ในด้านใด

- ด้านพระพุทธศาสนา
- ด้านเทคโนโลยีการศึกษา
- ด้านแหล่งทรัพยากรในชุมชน
- ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ด้านการบริหารงานบุคคล
- ด้านการบริหารเงินและงบประมาณ
- ด้านการจัดการวัสดุ-อุปกรณ์
- ด้านการจัดการ
- ด้านสื่อสารมวลชน
- ด้านจิตวิทยาการแนะแนว
- อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

2.24 ท่านคิดว่าบุคลากรในอุทยานการศึกษาในวัดควรเป็นใคร

- ช่างราชการในท้องถิ่น
- พระภิกษุในวัดที่จะจัดตั้งอุทยานการศึกษา
- ชมราวาส ในชุมชน
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.25 ท่านคิดว่าบุคลากรของอุทยานการศึกษาในวัดควรมีความรู้ด้านใด

- ด้านพระพุทธศาสนา
- ด้านเทคโนโลยีการศึกษา
- ด้านแหล่งทรัพยากรในชุมชน
- ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ด้านการสื่อสารมวลชน
- ด้านจิตวิทยาการแนะแนว
- ด้านการจัดการวัสดุ-อุปกรณ์
- ด้านการจัดการ
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.26 ท่านคิดว่าคุณสมบัติของบุคลากรในอุทยานการศึกษาในวัดควรเป็นอย่างไร

- มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- มีความเป็นผู้นำ
- มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์
- มีความกระฉับกระเฉง
- มีความสำนึก - รักในศิลปวัฒนธรรมอย่างจริงใจ
- เปิดเผย
- อื่นๆ (โปรดระบุ)_____

2.27 ท่านคิดว่าเงินที่นำมาดำเนินงานอุทยานการศึกษาในวัดควรมาจากที่ใด

- งบประมาณแผ่นดิน
- เงินบริจาคจากมูลนิธิ เอกชน ประชาชน
- การจัดหารายได้พิเศษ จากการจัดกิจกรรมในชุมชน
- อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

2.28 ท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดอุทยานการศึกษาในวัดในชุมชน
ของท่านอย่างไร

ประวัตินักวิจัย

นางสาวศราพร วาทะสัตย์ เกิดเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2513 สำเร็จการศึกษา
ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 สาขาการศึกษานอกโรงเรียน วิชาเอกเทคโนโลยี
ทางการศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2534 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2536